



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

KUTSESTANDARD

Sõiduautodiagnostik, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Sõiduautodiagnostik, tase 5	5

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Mootorsõidukite kliimaseadmete käitleja, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Mootorsõidukite hoolduse ja remondi kutsealal on mootorsõidukihooldaja, tase 3, mootorsõidukitehniku, tase 4 ja sõiduautodiagnostiku, tase 5 kutsed.</p> <p>Sõiduautodiagnostik tegeleb sõiduautode diagnoosimise-, remondi- ja rikkepõhjuste analüüsiga, leiab ja kõrvaldab rikkeid.</p> <p>Ta töötab iseseisvalt, kasutades vajadusel remondiandmebaase, -katalooge ja -juhendeid ning kannab töövõtjana vastutust nii tööohutuse kui ka hoolduse ja/või remondi tagajärjel tekkinud liiklusohtlike olukordade eest.</p> <p>Vajalik on pidev enesetäiendamine.</p> <p>Diagnostik võib töötada nii üksi kui ka meeskonnas, tema töö eeldab suhtlemist kaastöötajate ja klientidega.</p> <p>Vajadusel juhendab sõiduautohooldaja ja sõiduautotehniku tööd.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1 Mootorielektronika diagnostika ja remont</p> <p>A.2.2 Jõuülekanne diagnostika ja remont</p> <p>A.2.3 Siinivõrkude diagnostika ja remont</p> <p>A.2.4 Elektriseadiste ja mugavussüsteemide diagnostika ja remont</p> <p>A.2.5 Juhtimisseadmete ja veermiku diagnostika ja remont</p> <p>A.2.6 Kliimaseadmete (sõitjateruumi soojendus-, ventilatsiooni- ja jahutusseadmete) diagnostika ja remont</p> <p>A.2.7 Turvaseadiste diagnostika ja remont</p>
A.3 Töö keskkond ja eripära
<p>Sõiduautodiagnostiku tööaeg on enamasti päeval.</p> <p>Töö on vahelduvate tööülesannetega ja toimub enamasti siseruumis.</p> <p>Võib ette tulla töötamist suurenenud ohu olukorras.</p> <p>Diagnostik töötab üldiselt seistes, kuid sageli ka ergonomiliselt rasketes tingimustes.</p> <p>Võimalik on kokkupuude tervistkahjustavate ainetega (mootorikütused, määrdeained ja tehnilised vedelikud, happed, heitgaasid jmt). Töökeskkonnas võib esineda müra, tolm, niiskust ja vibratsiooni.</p>
A.4 Töövahendid
<p>Sõiduautodiagnostik kasutab diagnostikaseadmeid, käsi-, elektri-, hüdro- ja pneumotööriistu ning töökoja-, remondi- ja hooldusseadmeid.</p> <p>Ta kasutab ka tööriivist ja isikukaitsevahendeid.</p>



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Sõiduaudiagnostiku eeldatavad isikuomadused on täpsus, vastutustunne, koostöövalmidus, pingetaluvus ning analüüsi- ja otsustusvõime.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Enamasti on sõiduaudiagnostikuna töötaval inimesel vastava eriala kutsekeskharidus ja/või töökohal õppides omandatud kutseoskused. Tal peab olema vastava kategooria sõiduki juhiluba.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Sõiduaudiagnostik, autodiagnostik, automehaanik, autoelektrik, tehnohooldemeister, tehnoseisundi-kontrolör, tehniline nõustaja, tehniline konsultant, meister.

A.8 Reguleerimisaktid kutsealal tegutsemiseks

Keskkonnaministri 11. märtsi 2005 määruse nr 16, Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse 842/2006 ning Euroopa Komisjoni määruste 303/2008, 307/2008 ning direktiivi 2006/40/EÜ põhjal on mootorsõidukite kliimaseadmete käitlejana töötamisel nõutav osakutse tunnistus.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Sõiduaudiagnostiku kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1–B.2.7 tõendamine.

Mootorsõidukite kliimaseadmete käitleja osakutse taotlemisel on nõutav kompetentsi B.2.6 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Mootorielektronika diagnostika ja remont

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) diagnoosib mootorielektronika seadiseid ning vajadusel vahetab ja seadistab;
- 2) kontrollib heitgaasi koostist ja heitgaasi ohutustamiseseadiste tööd;
- 3) loeb ja salvestab rikkekoode;
- 4) salvestab andurite ja täiturite parameetreid;
- 5) aktiveerib täitureid;
- 6) mõõdab müra, vibratsiooni, rõhkusi ja elektrisignaale.

Teadmised:

- 1) sisepõlemismootorite elektroonilise juhtimise tööpõhimõte;
- 2) hübriid- ja elektriajamite tööpõhimõte;
- 3) alternatiivkütustel töötavate mootorite tööpõhimõte.

Hindamismeetod(id):

kirjalik test, praktiline töö, intervjuu

B.2.2 Jõuülekanne diagnostika ja remont

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) diagnoosib jõuülekanne ning selle komponentide tööd (näit automaatkäigukastid, nelikveosüsteemid);
- 2) loeb ja salvestab rikkekoode;
- 3) salvestab andurite ja täiturite parameetreid;
- 4) aktiveerib täitureid;
- 5) mõõdab müra, vibratsiooni, rõhkusi ja elektrisignaale;
- 6) osandab, defekteerib ja koostab seadiseid.

Hindamismeetod(id):



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

kirjalik test, praktiline töö, intervjuu	
B.2.3 Siinivõrkude diagnostika ja remont	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) diagnoosib siinivõrke (näit CAN, LIN, MOST, FlexRay jm); 2) salvestab rikkekoode ja siinivõrgu parameetreid; 3) kontrollib siinide korrasolekut.	
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu	
B.2.4 Elektriseadiste ja mugavussüsteemide diagnostika ja remont	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) diagnoosib elektriseadiste ja mugavussüsteemide ning nende komponentide tööd (näit esilaternate korrektorid, tagurdus- ja parkimisabi, audio- ja navigatsiooniseadmed, alarmseadmed, mootori käivitustõkis); 2) loeb ja salvestab kliendiseadeid (raadiomälu, istme asend, peeglid jne); 3) loeb ja salvestab rikkekoode; 4) salvestab andurite ja täiturite parameetreid; 5) aktiveerib täitureid; 6) mõõdab ja salvestab elektrisignaale.	
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu	
B.2.5 Juhtimisseadmete ja veermiku diagnostika ja remont	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) diagnoosib juhtimisseadmete ja veermiku ning nende komponentide korrasolekut (näit rool ja pidurid, veojõu- ja juhitavuskorrektorid, kaapeväldikud, diferentsiaalblokeeringud); 2) loeb ja salvestab rikkekoode; 3) salvestab andurite ja täiturite parameetreid; 4) aktiveerib täitureid; 5) mõõdab müra, vibratsiooni ja salvestab elektrisignaale; 6) vahetab seadiseid.	
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu	
B.2.6 Kliimaseadmete (sõitjateruumi soojendus-, ventilatsiooni- ja jahutusseadmete) diagnostika ja remont	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) diagnoosib kliimaseadmeid ning nende komponente; 2) vahetab ja/või paigaldab kliimaseadmeid ja nende osi; 3) loeb ja salvestab rikkekoode; 4) salvestab andurite ja täiturite parameetreid; 5) aktiveerib täitureid; 6) mõõdab müra, vibratsiooni ja salvestab elektrisignaale; 7) remondib ja vahetab seadiseid.	
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu	
B.2.7 Turvaseadiste diagnostika ja remont	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) diagnoosib aktiiv- ja passiivseid turvaseadiseid ning nende komponente (näit turvaseadiste andurid, turvapadjad ja -kardinad, turvavööde eelpingutid); 2) loeb ja salvestab rikkekoode; 3) salvestab andurite ja täiturite parameetreid; 4) mõõdab ja salvestab elektrisignaale; 5) vajadusel vahetab pürotehnilisi passiivohutusseadiseid.	
Hindamismeetod(id):	



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

kirjalik test, praktiline töö, intervjuu

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.8 Sõiduautodiagnostik, tase 5 kutset läbiv kompetents	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teeb tööd ainult selleks sobivate tööriistade ja seadmetega ning vastavuses hooldus- ja remonditehnoloogiaga ning tööohutusnõuetega ja ettevõttes kehtiva korraga; 2) kontrollib kliendi kaebusi ja veendub nende paikapidavuses, vajadusel kasutab simulatsioonkatseid; 3) valmistab vastavalt töökorraldusele ette töökoha, hoiab selle korras ja töö lõppedes paigutab töövahendid ja tööriistad ettenähtud kohale; 4) planeerib hooldus- ja/või remonditööd ning nende järjestuse ja aja sõltuvalt varuosade ja remondimaterjalide olemasolust või tarnest; 5) salvestab ja taastab kliendiseaded (raadiomälu, istme ja rooli asend, kliimaseadme seadistused jm); 6) kontrollib ja hindab eelnevalt kliendiga kooskõlastatud tööde kvaliteedi vastavust remondijuhisele, vajadusel kõrvaldab ilmnunud kõrvalekaldeid; 7) esitab kliendile tehtud tööde kirjelduse ja dokumentatsiooni (näit arve, hooldusraamatu, üleandmis- ja vastuvõtuakti, vajadusel või kliendi nõudel diagnostika tulemuste väljatrüki); 8) kasutab energiat ja keskkonda säästvaid ning ohutuid töövõtteid; 9) teeb vajadusel testsõidu, juhindudes liikluseadusest ja testsõidu juhisest; 10) suhtleb kaastöötajate ja klientidega sõbralikult ja korrektselt ning lahendab lahkhelisid rahulikult ja lahendusvõimalusi pakkudes; 11) vajadusel kirjeldab klientidele arusaadavalt remondi käiku ja annab selle kohta asjatundlikke selgitusi; 12) tehniliste jooniste ja skeemide lugemise oskus ning remondiandmebaaside, -kataloogide ja juhendite kasutamise oskus; 13) arvuti kasutusoskus tasemel AO1–AO5 (lisa 2); 14) eesti keele mõistmine tasemel B2 ning rääkimine ja kirjutamine tasemel B1 ja vähemalt ühe võõrkeele (soovitavalt inglise keel) mõistmine tasemel B1 ning rääkimine ja kirjutamine tasemel A2 (lisa 3). 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) auto süsteemid, mehhanismid, nende osad ning komponendid, nende ehitus, tööpõhimõte ja diagnoosimine - kõrgtasemel; 2) töö- ja keskkonnaohutusnõuded; 3) töötervishoiunõuded; 4) tuleohutusnõuded; 5) jäätmekäitlusnõuded; 6) juhtimise ja meeskonnatöö alused; 7) elektrotehnika alused; 8) kutsealaga seonduvate õigusaktide nõuded. 	
<p>Hindamismeetod(id): läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	12-17012013-03/5k
--	-------------------



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

2. Kutsestandardi koostajad	Lauri Ert, Toyota Baltic AS, MTÜ Autokutseõppe Liit Rein Solnask, Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakool Vladimir Krasnoštšjokov, Toyota Baltic AS Valter Kokkota, MTÜ Autokutseõppe Liit Peeter Johannson, Tallinna Autobussikoondise AS Tarmo Talismaa, Volvo Estonia OÜ Piret Jamnes, SA Innove Ülo Ramp, MTÜ Autokutseõppe Liit Janek Pukka, Rakvere Ametikool
3. Kutsestandardi kinnitaja	Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	11
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	17.01.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	03.03.2014
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7231 Mootorsõidukimehaanikud ja -lukksepad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Vehicle technician, level 5
Soome keeles	mootoriajoneuvon asentaja
Vene keeles	техник по автомобилям
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	